

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 50. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167182308304/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

virkeligt Forræderi. Skulde man ikke i denne nærværende Forfatning kunne lige med større Grund end Dvidius:

Ultima coelestium terras Astræa reliquit?

Da Kongens Interesse, som jeg ovenfor har sagt, nu er det store Led, der i det mindste faar Skylden for alle de nye Planer og Projekter, som vores Dage i Overflodighed frembringe, og det virkelig er enhver redelig tænkes Pligt aldrig at sætte denne til Side, uden hvor den kommer i Kollision med vigtigere Pligter, saa skal ikke engang det forhadte Navn af Projektmager afskafes mig fra at aabenbare en Plan til Kongens Interesses onselige Forøgelse, hvortil jeg alene vil gøre et lidet Udskud. Manglet af Fadsigter forbyder mig at udføre den til Fuldkommenhed, men *invenit facile est addere*, og det naar ikke fejl, at den jo vil blive taget under Behandling af erfarne og kundige Mænd for at bringes til den yderste Fuldkommenhed.

Da Erfarenhed har lært, at Smugleriet ikke kan udryddes, og at de handlendes tvivlige Duffer ere, at ingen Toldbod var til i Verden, saa kunde, efter mine ringe Tanker, Hans Majestæt gjerne overhæde og afskaffe Toldboden, laskere alle de Beskæftede, som i nogen Maade henhøre til Toldboden, enten de ere høje eller lave, og faaledes give Handelen og Varesnes Ind- og Udførsel aldeles fri. Jeg vil endnu ikke tale om de mange Beskæftedes naturlige Ven, som sikkert stiger til en ganske enorme Summe, og er en ren Besparelse for Kongens Kasse.

Derimod maatte den handlende for evig renoncere paa sit Husets Fred og Hellighed. Det vil vel synes ved første Sjelsstet at være et ubehageligt Offer, men de af de handlende, som allerede have lidt Tildækning i denne Retighed, ville let begribe, at det ikke kunde ondes som nogen ny Lyngde eller noget nyt Paalæg, og naar de andre handlende af disses

Ultima coelestium o. s. v. *Astræa*, den sidste af de himmelske, har indladt Jorden — *invenit facile est addere*, det er let at udvide Planen.

Eksempl har lært at bibræ Satsens Rigtighed, saa vil ingen med lynderlig Grund kunne udbiætte sig eller gjøre Indvendinger derimod; især naar man vil tage det almindelige Alibi til Hjælp, at der, hvor en stor Forbed paa en andens Befæstning vindes, der bor ogsaa til den andens Forbed gjøres et stort Offer.

Da Spioner og stjulte Angivere blandt alle forhadte Besætere ere de mest forhadte og, som jeg ovenfor har sagt, virkelig gjøre Mennekeligheden ubodelig Skade, saa burde disse rent afskaffes; men i deres Sted andre offentlig indlættede i dette Embede, hvis Pligt det altsaa skulde være at blande sig i alle dem uvedkommende Sager, snige sig ind i alle Huse og aurdage de hemmelige Gjenstande, hvor kontrabande Værelse pleje at forvares. Til at besætte disse Embeder maatte man følge en ganske modsat Regel end den ved Embeders Besættelse i ordentlig brugelige, det er: man maatte je paa Ansøgerens Duelighed. Subjekterne maatte ikke vælges uden efter følgende Rangforordning: 1. Kjøbmand, som ved Smugleri ere bleve konfiskeret. 2. Forulykkede Skriverkarle og Kontorbeskæftede. 3. Afsatte Skivere. 4. Andre Tjenestefolk, som have tjent hos de handlende.

Disse Mennesker maatte nyde den fuldkomne Sikkerhed i Staten, deres Personer være hellige, og Forgiftelse paa dem straffes som *Crimen læsæ majestatis*, uder at Alder, Druffenstab eller Roberi maatte fritage nogen fra Straf for denes Forbrydelse. Til den Ende maatte det strængelig forbydes visse unge, høfstrikke Herrer at gaa med Kaarde ved Siden paa Gaderne, naar de have drukket sig en Kus, paa det deres højbædelige Familier ikke skulde have den Sorg og Skam at faa en *Missæder* paa sin Stammetavle*).

* En Student, som gik rolig paa Gaden, blev en Bededags Aften hugget over Haanden af nogle Røvelmænds Studenter Kagede; men man lagde: at Røvelmændene vare Officerer, der gjorde sig